

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. P.**, bývajúceho v T., proti žalovanému **P. D.**, advokátovi v B., za účasti vedľajšieho účastníka **K.**, so sídlom v B., **o náhradu škody 26 451,60 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5 C 102/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. januára 2010 sp. zn. 9 Co 49/2009, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. januára 2010 sp. zn. 9 Co 49/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 15. decembra 2008 č.k. 5 C 102/2008-149 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa žalobca domáhal od žalovaného náhrady škody 796 881 Sk (26 451,60 €) s príslušenstvom v súvislosti s výkonom advokácie žalovaným. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 92 710 Sk (3 077,40 €) do rúk právnej zástupkyne žalovaného JUDr. V. D. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca uzavrel 9. februára 2004 so žalovaným ako advokátom zmluvu o právnej pomoci. Na základe tejto zmluvy mu žalovaný poskytoval právnu pomoc vo veci vyporiadania združenia (zaniknutého 8. júla 2002) a to v čase, keď na Okresnom súde Topoľčany už prebiehalo konanie o vyporiadanie združenia pod sp. zn. 8 Cb 200/2002. Žalovaný 21. júna 2006 vyhotovil zmenu návrhu a okresný súd túto zmenu pripustil uznesením z 27. júna 2006. Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 2. júna 2005 č.k. 8 Cb 200/2002-442 uložil žalovanému J. M. povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom vyporiadania podielu na majetkovej účasti združenia 3 701 885,55 Sk s 13 % úrokom z omeškania od 12.12.2002 a náhradu trov konania 383 735 Sk a trov právneho

zastúpenia 167 306 Sk. Účastníkov zaviazal zaplatiť záväzky združenia vzniknuté ku dňu zániku združenia a to každého vo výške podielu 1/2. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu 200 000 Sk a žalobcovi doplatok na súdnom poplatku 174 235 Sk. Doplňujúcim rozsudkom z 2. júna 2005 č.k. 8 Cb 200/2002-450 súd zaviazal žalovaného splatiť úver poskytnutý V. v zostatku 543 208,90 Sk. Krajský súd v Nitre rozhodnutie prvostupňového súdu spolu s doplňujúcim rozsudkom zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že súd prvého stupňa sa má zaoberať majetkom resp. hodnotami, ktoré účastníci vniesli do združenia, t.j., či sa dostali do podielového spoluvlastníctva, alebo len do užívania združenia. Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 18. septembra 2006 č.k. 8 Cb 200/2002-814 určil, ktoré majetkové hodnoty patrili do majetku združenia ku dňu jeho zániku, do výlučného vlastníctva žalobcu a žalovaného prikázal majetok a hodnoty vo výroku rozhodnutia presne špecifikované. Žalovaného zaviazal vydať žalobcovi peňažné hodnoty a žalobcovi uložil povinnosť vyplatiť žalovanému sumy, ktorých výška bola vo výroku rozhodnutia tiež presne špecifikovaná. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Nitre rozsudkom z 27. apríla 2007 sp. zn. 26 Cob 183/2006 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že podaný návrh zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania 238 105 Sk a nahradiť trovy štátu 200 000 Sk. Toto rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že samotný zánik združenia nemá za následok zánik podielového spoluvlastníctva. Jeho vyporiadaniu musí predchádzať jeho zrušenie podľa § 142 Občianskeho zákonníka. Môže sa tak stať dohodou podielových spoluvlastníkov, inak tak urobí na návrh súd. Keďže v danom prípade dohodou k zrušeniu podielového spoluvlastníctva nedošlo, úspešne domáhať sa jeho vyporiadania môže žalobca iba vtedy, ak by sa zároveň domáhal i jeho zrušenia. S poukazom na § 420 ods. 1, § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 26 ods. 1, 4 zákona č. 586/2003 Z.z. v tomto konaní súd uzavrel, že **nemal za preukázané, že by žalovaný porušil povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona o advokácii a nevidel ani príčinnú súvislosť medzi výkonom advokácie a vznikom škody**. Poukázal na to, že žalobca bol v konaní pred súdom prvého stupňa úspešný. Odvolací súd vec odlišne právne posúdil a rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobca nevyužil všetky opravné prostriedky voči rozhodnutiu krajského súdu. Dospel k záveru, že žalovaný nemôže niesť zodpovednosť za rozdielne právne posúdenie krajského súdu v porovnaní so súdom okresným. Žalovaný ako advokát v pôvodnom spore konal riadne a v dobrej viere. Súd nepovažoval za dôvodnú ani výšku škody v sume 796 881 Sk. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. januára 2010 sp. zn. 9 Co 49/2009 rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil a v časti výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovanému náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. Zároveň odvolací súd nepriznal žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predpokladom vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti je 1/ protiprávny úkon, 2/ spôsobenie škody a 3/ príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť (nezáleží na tom, či ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkovoprávneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom) a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Príčinnou súvislosťou je určitý objektívny vzťah medzi skutočnosťou zakladajúcou zodpovednosť, t.j. medzi porušením právnej povinnosti a výsledkom (škodou). Zodpovednosť advokáta za škodu, ktorú spôsobil pri výkone advokácie je zodpovednosť objektívna. Pretože žalobca svoj návrh na náhradu škody odvodzuje od úkonu žalovaného vykonaného 21. júna 2006 (zmena návrhu) odvolací súd skúmal, či žalovaný porušil zákonom stanovené povinnosti. Pre úplnosť právneho posúdenia veci zaoberal sa aj tým, či žalovaný neporušil zákonom stanovené povinnosti vyplývajúce mu z ustanovenia § 25 ods. 2 O.s.p., prípadne § 725 a § 727 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že pochybenie žalovaného, ktoré malo spočívať v tom, že v zmenenom návrhu, ktorý podával v priebehu konania a podľa pokynov žalobcu, neuviedol slovo „zrušiť“ odvolací súd nepovažoval za také, ktoré by zakladalo jeho zodpovednosť za škodu podľa § 26 ods. 1 zákona o advokácii. V konaní nebolo zistené také porušenie zákonom stanovených povinností žalovaného pri výkone advokácie, ktoré by zakladalo jeho zodpovednosť za škodu, náhrady ktorej sa žalobca v tomto konaní domáhal. V časti trov konania odvolací súd vzhľadom na charakter sporu dospel k záveru, že boli dané dôvody pre postup § 150 ods. 1 O.s.p., preto rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti náhrady trov prvostupňového konania podľa § 220 O.s.p. zmenil a v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal zrušiť rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že advokát P. D. z uznesenia Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2005 sp. zn.

26 Cob 113/2005, 26 Cob 116/2005 musel vedieť, že petit návrhu v právnej veci žalobcu M. P. proti žalovanému J. M. o vyporiadanie združenia bol naformulovaný zle. Pri zmene návrhu, ktorý bol súdu doručený 22. júna 2006, žalovaný nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka (§ 142 ods. 1, § 834, § 841). V rozpore s § 142 odsek 1 Občianskeho zákonníka nenavrhol súdu zrušiť podielové spoluvlastníctvo. Neobstojí argumentácia, ktorú si súdy osvojili, že rozhodovacia prax súdov je rozdielna pri vyporiadavaní majetku občianskych združení. V tomto konkrétnom konaní bolo uznesenie Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2005 sp. zn. 26 Cob 113/2005, 26 Cob 116/2005, ktorým zrušil prvostupňový rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, jednoznačné v tom, že krajský súd označil pôvodný petit za nesprávny a na strane 7-8 svojho rozhodnutia presne uviedol, akým smerom má byť petit žaloby upravený, resp. zmenený. Krajský súd uviedol, že ak účastník vniesol do združenia peniaze alebo veci určené podľa druhu, stávajú sa tieto podielovým spoluvlastníctvom členov združenia v pomere, v akom boli poskytnuté. Súd poukázal na to, že je na dohode účastníkov, v akom rozsahu chcú svoje podielové spoluvlastníctvo zrušiť a vysporiadať a v akom rozsahu má naďalej trvať. Na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k veciam sa jednoznačne vzťahuje § 142 odsek 1 Občianskeho zákonníka. Preto advokát, ktorý zastupuje svojho klienta v konaní, mal vyhovieť súdu – riadiť sa jeho právnym názorom a zmeniť petit podľa požiadaviek odvolacieho súdu, čo by bolo jednoznačne v prospech jeho klienta. Tiež neobstojí argumentácia krajského súdu, že advokát v zmenenom návrhu len neuviedol slovo „zrušiť“. Advokát v zmenenom návrhu neuviedol celý jeden výrok rozhodnutia, ktorý zákon jednoznačne predpokladá pre úspešnosť návrhu (§ 142 odsek 1 Občianskeho zákonníka). Žalovaný nepostupoval v zmysle zákona o advokácii, keď riadne nezastupoval a nepresadzoval záujmy svojho klienta.

Žalobca sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky nevyjadril.

Žalovaný a vedľajší účastník na strane žalovaného vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedli, že ho považujú za nedôvodné. Navrhli ho preto zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté

rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O vadu v zmysle § 237 O.s.p. ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a tzv. iné vady dovolateľ nenamietal, iné vady a vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolací súd dospel k záveru, že v rámci odvolacieho konania došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vady konania vymedzené v § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry

Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože **povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie** je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

V danej veci sa žalobca domáhal náhrady škody od žalovaného v súvislosti s výkonom advokácie žalovaným. Okresný súd žalobu zamietol a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom odôvodnil. Uzavrel, že nebolo preukázané, že by žalovaný porušil povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona o advokácii a nevidel ani príčinnú súvislosť medzi výkonom advokácie a vznikom škody. Dospel k záveru, že žalovaný nemôže niesť zodpovednosť za rozdielne právne posúdenie krajského súdu v porovnaní so súdom okresným. Krajský súd na odvolanie žalobcu rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil, pričom okrem iného v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že v konaní nebolo zistené **také** porušenie zákonom stanovených povinností žalovaného pri výkone advokácie, ktoré by zakladalo jeho zodpovednosť za škodu, náhrady ktorej sa žalobca v tomto konaní domáhal. Ďalej uviedol, že pochybenie žalovaného, ktoré malo spočívať v tom, že v zmenenom návrhu, ktorý podával v priebehu konania a podľa pokynov žalobcu, neuviedol slovo „zrušiť“ odvolací súd nepovažoval za také, ktoré by zakladalo jeho zodpovednosť za škodu podľa § 26 ods. 1 zákona o advokácii. Krajský súd napadnuté rozhodnutie **odôvodnil v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p., keď uviedol len nedostatočne a nezrozumiteľne, z akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa pri posudzovaní predpokladov vzniku zodpovednosti v tomto prípade riadil.** Z rozhodnutia nie je jednoznačné, čo mal krajský súd na mysli, keď uviedol, že v konaní nebolo zistené také porušenie povinnosti advokátom, ktoré by zakladalo jeho zodpovednosť za vznik škody. Z uvedeného nie je zrejmé, či možno odôvodnenie chápať v tom zmysle, že k porušeniu povinnosti advokáta nedošlo vôbec, resp. či odvolací súd

konštatoval, že k porušeniu povinnosti zo strany žalovaného došlo, ale zodpovednosť za toto („také“) porušenie povinnosti nenesie. V tomto smere je potrebné podrobnejšie vysvetliť postoj odvolacieho súdu ku konaniu žalovaného, pretože odôvodnenie krajského súdu je v tomto smere nepostačujúce a navyše aj nezrozumiteľné.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho **myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený** nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá okrem prípustnosti dovolania zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania (§ 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ a § 237 písm. f/ O.s.p.).

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami generálneho prokurátora uvedenými v mimoriadnom dovolaní.

S poukazom na uvedené dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

**JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová